ilerici gençlik
15 Günlük Siyasi Gençlik Gazetesi
BAĞIMSIZLIK ve DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE ANTİ-EMPERYALİST DAYANIŞMA ve BİRLİK
2 TL. • SAYI 4
1 ŞUBAT 1976

İŞÇİ SINIFININ POLİTİK HAREKETİ, AYDINLARDAKİ SOSYALİST BİRİKİMİN İŞÇİ SINIFININ EKONOMİK HAREKETİYLE BÜTÜNLEŞMESİ SONUCUNDA GELİŞİP GÜÇLENİYOR. BUGÜN TÜRKİYE'DE, BU SÜRECİN HER İKİ YANINDA DA YETERLİ BİRİKİM VAR. BİRİKİM ÖYLE BOYUTLARA ULAŞTI Kİ HER İKİ YANDAKİ BİRİKİMİN, KAYNAŞARAK DAHA ÜST DÜZEYDE BİR MADDİ GÜÇ HALİNİ ALMASI KISA DÖNEMDE GÜNDEMDE. EGEMEN SINIFLARI EN ÇOK KORKUTAN NOKTA BURADA. FAŞİZMİN DURDURMAYA ÇALIŞTIĞI SÜREÇ DE ÖZÜNDE BU.

Tırmanışın son halkaları ve yalnızlık meraklıları

Çok bilinen, kullanılan bir söz var: tarihte herşey iki kez olurmuş; birincisi trajedi, ikincisi ise komedi olarak. 12 Mart deneyi, öncesi ve uygulamaları ile bir trajedi oldu. Şimdi, MC iktidarı ile birlikte yoğunlaşan olaylar var. Bu olaylar, ölüm getirdi, kan getirdi. Ama benzerlik komedi yanını daha ön plana çıkardı. Gelişimin komedi yanını görmek, ciddiyetten uzak bir tutum değil. Çünkü kimi zamanlarda komedi, gerçekleri en kör kişinin gözüne sokmakta yararlı oluyor.

HANGİ BAŞ, HANGİ YOL?

Birinci olay, Demirel'in Milli Güvenlik Kurulu'ndan sıkıyönetim isteyeceği gün cereyan etti. Zeytinburnu'nda bir eve yapılan baskında silahlı çatışma çıktı. Bir kişi öldürüldü. Yakalanan diğerleri, "biz bu yola başkoyduk" demişler. Bu çok önemli "operasyonu" Türkiye'nin çok yüksek tirajlı bir gazetesi baştan sona davetli olarak izledi. Sonra da bol ve renkli resimlerle en geniş bir biçimde kamu oyuna duyurdu. Yakalananların bu kez öğrenci olmayıp "işçi" oldukları ilan edildi.

İkinci olay Malatya'da geçti. Polise ateş açanlar, yaralı bir arkadaşlarını da birlikte kaçırdılar. Ama çanta ve parkalarını kaçırmakta aynı mahareti gösteremediler. Parka ve çanta düşürüldü. Bunların içinden çıkanlar ise biliniyor; hemen hemen hiçbir şey unutulmamış.

Daha sonra, Malatya'da ikinci bir Kızıldere olayı yaşandı. Üç kişi öldürüldü. Daha önce polise ateş açanların bunlar oldukları iddia edildi. Şu anda, olayların gerçek gidişini kesinlikle bilmek mümkün değil. Ancak bilinen bir şey var: Sonu en acı bir biçimde noktalansa bile, duygusallıktan sıyrılmak, yanlışları eleştirmek gerekiyor. Bugün bu, düne kıyasla hem daha gerekli hem de daha kolay.

KANIKSANAN OLAYLAR VE YAYGINLAŞAN TIRMANMA

Geçtiğimiz haftaların ön plana çıkan olayları, bunlar. Taşıdıkları anlam üzerinde durmak gerekli:

MC'nin öğrenci kesimi içinde tezgahladığı olaylar belirli bir sınıra geldi. "İki karşıt grup" bol bol çatıştı. Çok genç öldü. Ancak bütün bu olayların ulaştığı boyutlar ve ciddiyet, bir yerde "ciddiyetsizliği" de birlikte getirdi. Başka deyişle, öğrenci olayları, günlük hayatın bir parçası oldu, "olağanlaştı." Tek başlarına, "vehamet", "ciddiyet" ve giderek sıkıyönetim gerekçeleri olmaktan çıktılar.

Bu, MC'nin öğrenci kesimindeki saldırılarından vazgeçmesi anlamına gelmiyor. Çünkü üniversiteler ve öğrenciler, iktidar için yalnızca birer araç değil, aynı zamanda fethedilmeleri gereken birer hedef. Üniversiteleri yalnızca MC'nin şiddet tırmanışındaki araçlar olarak görmek, pasifizmi ve "provakasyon fetişizmi"ni doğuran bir yanılgı. Bu, devrimci hareketin merkezinin üniversiteler olduğu yanılgısı ile ters uçta, ama eşit ölçüde zararlı bir yanılgı. Üniversiteler, liseler, faşistleştirilmesi gereken resmi kurumlar arasında özel bir öneme sahip. Burjuva devlet mekanizmasının faşistleştirilmesi, eğitim kurumlarının faşistleştirilmesinden ayrı düşünülemeyecek bir olgu. "Ağacın yaşken eğileceği" yalnızca Türkiye'de değil, tüm dünyada faşistlerin iyi belledikleri bir slogan.

Tırmanışın öğrenim kurumlarına uzanan bu yönü üzerinde önemle durmak gerekli. Çünkü faşizme karşı somut eylemlerin düşünülüp gerçekleştirilebilmesi, tırmanışın bu niteliğinin açıkça görülmesine bağlı.

MC EKSİKLERİNİ TAMAMLIYOR

Öğrenci olaylarının kanıksanıp sonunda bir "kilitlenme" noktasına geldiğini söyledik. Üstelik öğrenci kesiminde saldırıların zorlanması bir yerde MC'yi de güç durumlara düşürebilirdi. Çünkü zorlamalar, oyunun daha pervasız oynanmasını gerektiriyor. Bu da, tepkilerin genişlemesi, toplumun her kesiminde daha da yaygınlaşması sonucunu doğuruyor.

MC bu noktada tablonun bazı yönlerinin eksik kaldığını gördü. İşin içine işçiler ve üç büyük kentin dışındaki bölgeler katılmalıydı. İşçileri işin içine katmak için "Zeytinburnu'nun silahlanmış işçileri" gündeme sokuldu. Böylece, 15-16 Haziran etkisi yapay olarak yaratılacaktı.

"İşçi ihtilali"nin yanısıra 12 Mart'ın unutulmaz gerekçelerinden silahlı kır gerillası da düşünüldü. 12 Mart döneminde, bunun bir "pilot bölgesi" vardı: Malatya-Maraş dolayları. Pazarcık'tan sonra, son Malatya olayı yine bu "bölge"yi hatırlatmayı amaçlıyor.

YALNIZLIK MERAKLILARI

MC'nin amacı belli. Hem de uzun süredir belli. Bunun için Demirel ve partisi her yolu denemeye kararlı. Demirel kaçıncı denemesi sonucunda sıkıyönetimi bulur, burası belli değil. Belli olan, karşısına engel çıkarılmadığı sürece faşist tırmanışın sınırı olmadığı. Burada, tırmanış ve karşısındaki güçlere ilişkin bir hatırlatma yapmak gerekiyor.

Faşizm bir sınıf hareketi. Bu nedenle, faşizmin geriletilip yenilgiye uğratılması da başka bir sınıf hareketine bağlı. Bu, işçi sınıfının politik hareketi. Faşizm, son çözümlemede bu hareketi hedef alıyor.

İşçi sınıfının politik hareketi, aydınlardaki sosyalist birikimin işçi sınıfının ekonomik hareketiyle bütünleşmesi sonucunda gelişip güçleniyor. Bugün Türkiye'de, bu sürecin her iki yanında da yeterli birikim var. Birikim öyle boyutlara ulaştı ki her iki yandaki birikimin, kaynaşarak daha üst düzeyde bir maddi güç halini alması kısa dönemde gündemde. Egemen sınıfları en çok korkutan nokta burada. Faşizmin durdurmaya çalıştığı süreç de özünde bu.

Bu süreçte daha ileri adımların atılması önlenmek isteniyor. İstek ve girişimler, sürecin en zayıf halkasına yöneliyor. Sürecin en zayıf halkası ise Türkiye'nin sosyalist aydınları. Çünkü, işçi sınıfının hareketi ile bütünleşemeyen sosyalist birikim, sınıf kökeni itibarıyla körlüğe mahkum. Bu körlükten yararlanmada egemen sınıflar ve faşizm çok usta. Bugün de bundan yararlanıyor.

Aydın kesimindeki sosyalist birikim, çevresindeki fasit daireyi kıramadığı sürece körlüğe mahkum. Böyle kaldığı sürece de egemen sınıflar için ciddi bir tehlike teşkil etmiyor.

Bu nitelikte bir sosyalist birikim, bugün Türkiye'de en çok öğrenci kesimi içinde görülüyor. Körlük, bu *birikimin* sosyalist *hareket* sanılmasına, onun yerine konmasına yol açıyor. Böyle olunca, trajedi ile birlikte komedi de ön plana çıkmaya başlıyor.

Öyle bir "sosyalist hareket" ki, işçi sınıfı ile olan ilişkisi, onun en ileri ekonomik örgütünü "revizyonist" ilan etmekten ibaret. Köylülükle olan ilişki ise sömestre ve yaz tatillerine bağlı. Türkiye'nin en ciddi, en büyük meslek ve kitle örgütleri ise, hemen hemen istisnasız "revizyonist". Kendi "ideolojik çizgi"leri benimsenmediği sürece, "buralarda çalışmanın anlamı yok."

İşte egemen sınıfların ve faşizmin hiç mi hiç korkmadığı, tersine zaman zaman kullanabildiği sosyalist hareket, böylesine bir "sosyalist hareket". İşçi sınıfı mücadelesinin işçi sınıfının politik mücadelesi haline gelme sürecini kısırlaştırıp boğmada böyle "sosyalist hareket"lerin rolü büyük. Sayıları ne kadar artarsa, egemen sınıflar için o kadar iyi.

Faşizm dünyanın her yerinde böyle hareketleri kullandı. Bugün de Türkiye'de kullanıyor. Kişilerin, grupların subjektif konumları, niyetleri bir yerde önemini, anlamını yitiriyor. Her örgütü, her kuruluşu şu yada bu nedenle reddedip karalayanlar politikadan da uzaklaşmaya mahkum. Yalnız kalmaya mahkum. Yalnızlık, bir kez tutku haline gelince, kişiyi bayıra da götürür, dağa da.

İş bu noktaya gelince ise, trajedi ve komedi, birbirine karışarak, sürer gider.

Provakasyon zinciri tamamlanırken liseler çembere alınıyor

Kurulduğundan bu yana demokrasiyi boğazlama yolunda sürekli adımlar atmaya çalışan MC, iktidarının onuncu ayına 42 ölü ve 1570 yaralı ile ulaştı. Uzun süredir işçiler memurlaştırılmaya, ücretler dondurulmaya çalışılıyor; "lüks" bulunan Anayasanın değiştirilmesinin gerekliliği söyleniyordu. Devlet mekanizmasının faşistleştirilmesinde MC'nin her geçen gün daha pervasız hareket ettiği ise görülüyor. Üniversitelerden TRT'ye dek çeşitli kurumların faşistleştirilmesinde atılan adımlar, liselerde, hatta ilkokullarda ilerletilmeye çalışılıyor.

ESKİ BİR FİLM YENİDEN OYNANIYOR

Üniversitelerde açıkça oynanan oyunlar, işlenen cinayetlerin sorumluları kamuoyunda geniş ölçüde biliniyor. Geçtiğimiz hafta Zeytinburnu'nda ve Malatya'da gelişen olaylar, faşist tertiplerin yeni hedeflerini gösterdi. "Tarafsız basın" Zeytinburnu'nda "silahlanmış işçilerin" güvenlik kuvvetleriyle çatıştığı yolunda yaygaralar kopardı. Malatya'da polisle silahlı çatışmaya giren "meçhul" şahıslar kaçarken bir çanta dolusu silah ve evrak ile kimlik kartlarını unuttular! Olaydan hemen sonra çok sıkı aramalara girişen güvenlik kuvvetlerinin bölgede terör havası estirdikleri, 15 kişinin göz altına alındığı gelen haberler arasındaydı. Sağ basın da, 12 Marttan önce "komünist ihtilalini" başlatmak için seçilen bölgenin aynı bölge olduğuna dikkati çekmekle meşguldü. Bir taraftan "tarafsız" basın sıkıyönetime kapıları aralar, diğer taraftan faşist "kamuoyu yaratıcıları" 12 Mart öncesiyle olay arasında paralellik kurmaya başlarken; 26 ocak günü üç kişinin öldürülmesiyle alışılmış film sonuna ulaşıyordu.

Cephe başı Demirel, bir yandan "sıkıyönetim" isteyip diğer yandan olayların ilkokullara kadar sıçratıldığına dair beyanatlarla "teessüflerini" belirtirken; geçtiğimiz günlerde gelişen olaylar asıl niyetin ne olduğunu hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak şekilde sergiliyordu.

"MİLLİ SİLAHŞÖRLERİN" ÖYKÜSÜ

Artık doğrudan doğruya kişilerin can güvenliğini hedef alan saldırılara karşı, işçi-öğretmen-memur-öğretim üyesi ve sendika başkanlarından oluşan 33 kuruluşun yöneticileri İçişleri Bakanlığı Müsteşarı Hayrettin Ersöz'ü ziyaret ederek "can güvenliklerini bizzat korumak amacıyla Kırıkkale yapısı birer tabanca taşımak için gerekli ruhsatın verilmesini" istediler.

İlerici-demokratik örgütler, kişiler bu girişimlerde bulunurken, Bornova'da öğrencilerin üzerine "Çek yapısı" silahlarla saldıran komandoların 50'si "gösteri yürüyüşleri yasasına aykırı davranışta bulunmak"tan tutuklandı. Birçok kişi, aynı türden Çek silahlarını, bir süre önce CIA'nın Irak'ta Barzani kuvvetlerine sattığını hatırlamadan edemedi. Komandoların sorguları sırasında olanlar ise dikkate değerdi. Karar alınmadan önce, duruşma salonuna gazetecileri sokmayan, foto muhabirlerini açıkça tehdit eden komandolar, kararı duyduklarında "Adalet bu mu?", "Komünistler Moskova'ya" diyerek gösteride bulundular. Aynı sırada, faşist komandoların kullandığı "gayri milli" silahları, üstlerinden çıkan muştaları, zincirleri, kamuoyuna açıklamak cesaretini gösteren Jandarma Yüzbaşısı Hanefi Erkan hakkında Jandarma Genel Komutanlığı'nca soruşturma açılıyordu. Hemen ardından, komandobaşı Türkeş de Bornova olaylarına ilişkin açıklamalarda bulunuyor, "olayların sorumlusunun o görevli olduğunu" ilan ediyor; yüzbaşının "aşırı solcu, Ecevit'in adamı" ve "Bornova'da sol olayları düzenleyen kişi" olduğunu buyuruyordu.

ESKİŞEHİR CEPHESİ

Kimlerin faşist komandolara yardımcılık ettiğini açıkça gösteren bir diğer olay da Eskişehir'de meydana geldi. 23 Ocak günü 15-20 kadar komando başlarında İstanbul Nişantaşı Eczacılık Yüksek Okulundan Eskişehir Eczacılığa kaydını naklettirmiş olan Recai adlı Tecrübeli bir faşist olduğu halde okula gelip, kantine giriyorlar. Kantinde bulunan polislerin yanında olay çıkarmanın ayıp olacağını düşünmüş olsalar gerekki komando başı Recai komiserin kulağına birşeyler fısıldıyor ve polisler kantini terkediyorlar. Sonra Recai ve Ali Şahin adlı komandolar silahlarını çekip öğrencilerin üstüne ateş açıyorlar. Kantinin ve okulun camlarını kırıyorlar. Öğrenciler tesadüf eseri olayı bir kaç sıyrıkla atlatıyorlar. Komando çetesi ise polisin gözü önünde elini kolunu sallayarak okulu terkediyor. Öğrenciler polise olaya neden müdahale etmediğini sorduklarında, 19 öğrenci tanık olarak karakola götürülüyor. Ertesi gün emniyetin yerel basına yaptığı açıklama ise şöyle: "Olay çıkaran 19 kişi göz altına alındı". Olayı çıkaranlar ise ortalıkta dolaşıyor yeni oyunlar tezgahlıyorlar.

ÇEMBER LİSELERE YAYILIYOR

Üniversitelerin kapatılmasından sonra, öğrenci kesimindeki faşist saldırılar liselerde yoğunlaştı. "Tarafsız" basın da, "sağ-sol çatışmasının liselere kadar yansıdığı"nı beyan etmeye başladı.

— Ankara'da Çankaya Lisesine komandolar tarafından yapılan silahlı baskında üç öğrenci ile Sosyal Güvenlik Bakanı'nın koruma polisi Adil Vurgun yaralandı.

— Bitlis lisesinde uzun süredir devrimci öğretmen ve öğrenciler üzerinde yoğunlaşan baskılar sonunda iki öğretmen sürüldü, lise ise gerekçesiz kapatıldı.

— Kayseri'de Eğitim Enstitüsünde derslere girmek üzere okula gelmek cesaretini gösteren 4 öğrenci komandoların saldırısına uğradı.

— Buca Eğitim Enstitüsü'nde 1 Ocakta başlayan boykotu başarıyla sürdüren 1600 öğrenci önce aç bırakıldı; daha sonra da Milli Eğitim Bakanı ve YÖN Bildirisi imzacısı Ali Naili Erdem'in 13 Ocak'ta yolladığı telgraf emri uyarınca 600 yatılı kız öğrenci sokak ortasına atılıverdi.

— Son zamanlarda uygulanan baskıları protesto amacıyla bir süre önce yaptıkları boykot ve direniş nedeniyle Mersin Öğretmen Lisesi'nden, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan gelen bir genelgeyle 108 öğrenci okuldan çıkarıldı.

İki yüzlülüğün iki örneği ve «tarafsızlar»

Geçtiğimiz hafta Salı günü gazetelerde iki siyasinin sözleri geniş olarak yer aldı. Eski demokrat, yeni AP'li Sebati Ataman, gençlik içindeki "çatışma"dan ne bütünüyle solun ne de bütünüyle sağ'ın sorumlu olmadığını; "solcu çoğunluğun kendisini bilinçli anarşist azınlıktan ayırması" gerektiğini; ve "çok küçük bir azınlık" olan "faşist gençler" yüzünden de tüm sağın da suçlanmaması gerektiğini söylüyordu.

Aynı günün gazetelerinde İçişleri Bakanı Asiltürk'ün de bir demeci yer aldı. Asiltürk şöyle diyordu: "Aşırı sol CHP'yi, aşırı sağ da hükümeti kullanmaya çalışıyor." Bakan, aynı zamanda, bugüne kadarki olayların faillerinin yüzde 90'ının yakalandığını, ancak "mevzuat yetersizliği" nedeniyle "anarşist"lerin iki günde salıverildiğini söylüyordu.

Bu iki gazete haberi, "tarafsız"lık perdesi arkasında sermayenin "akıllı" taktiklerini dile getiren Milliyet gazetesinin birinci sayfasında, aralarındaki paralele oturdu. Asiltürk'ün demeci gazetenin en üst manşetine çıkarken, Ataman'ın konuşması da gazetenin başyazısında aynen iktibas ediliyordu.

Bu haberlere bakarak, aslında faşist tırmanışın odak noktasının MC olmadığını, AP'nin de faşizm özlemlisi bir parti değil de faşistlerin "tuzağına düşen" bir parti olduğunu yeniden ileri sürmek isteyenler herhalde çıkacaktır. Bu ne kadar yanlış bir değerlendirme olursa, bunun tam karşıtı da, küçük fraksiyonlar dışında kalan herkesi karşısında "cephe teşkil etmeye" çağırdığı "eylem" biçimlerinin *doğru* olduğu görüşü de en az onun kadar yanlış olacaktır. Hele bazıları, sermayenin "solun bir kesimi" ile ittifaka girmeye çalıştığını akıllarına getirirlerse, bu pratikte onları daha da çok sermayenin işine yarama noktasına getirecektir.

Gerçekte, basında çizilmeye başlanan resmin arkasında, bu tür yanlış değerlendirmeleri yeniden canlandırma planı da önemli bir yer tutmaktadır. Sıkıyönetim amacını gerçekleştirememe, işçi sınıfındaki sol birikimi durduramama demokratik muhalefeti pasifliğe itememe sermayeyi, bugüne kadar boy hedefi olarak gösterilen nişan tahtasının çapını daraltmaya zorlamıştır. Bir taraftan bir "sağ-sol çatışması"nın değil bir faşist saldırılar zincirinin varolduğu ve bunun iktidar tarafından beslendiği ortaya çıkmış; ayrıca demokratik özgürlükleri boğmak amacıyla hazırlanan tasarılar çok geniş bir direnişle karşılaşmıştır. Bu durumda bir yandan sorumluluğu iktidarın sırtından uzakta tutmak ve bu kez "karşıt görüşler" yerine "küçük fraksiyonları" hedef olarak göstermek; diğer taraftan da, dar serüvenci eğilimleri gerçek bir tehlikeymiş gibi göstererek demokratik güçleri parçalamak tasarlanmaktadır. "Aşırı sol CHP'yi, aşırı sağ da hükümeti kullanmaya çalışıyor" saçmasının boş atıp dolu tutmaya çalıştığı hedef budur. Solun birliği karşısında gerilemek zorunda kalanlar, şimdi solun en zayıf halkasına yüklenerek bu birliği parçalamak istemektedir.

İçişleri Bakanının, hükümeti ve CHP'yi "temize çıkardıktan" hemen sonra "mevzuat yetersizlikleri"ni anlatmaya başlaması, faşist tırmanışı tamamlamak için bugünkü "cephe"nin kendi kendisine yetmediğini göstermektedir. Meclis içi muhalefetin hükümeti düşürmeye yetecek kadar genişlemesi ihtimali, iktidarı, "Dimyat'a giderken evdeki pirinçten olma" korkusuna kaptırmıştır.

CHP'nin de hazırlanan yasa değişikliklerine katılmasını amaçlayan girişimlerin, bazı CHP parlamenterleri arasında da "olumlu karşılandığı" aynı gazetenin sütunlarında haber veriliyor. Parlamentoda kalabilmeyi, öldürülen, hatta bazıları kendi partilerinin üyesi olan ilerici, demokrat ve sosyalistlerin sorumluluğunu almaktan daha "politik" bir tavır olarak görenlerin böyle bir davranışı benimsemeleri şaşırtıcı olmaz. Fakat genişlemesine ortam hazırladıkları faşist çemberin içinde birgün kendilerini de buldukları zaman onları "şaşkınlıklarından" uyandırmak için vakit çok geç olacaktır.

BOLU İLKÖĞRETMEN LİSESİNDE

Bolu İlköğretmen Lisesi'nde ve Eğitim Enstitüsü'nde çıkan olaylar ise, MC'nin üniversitelerden sonra liselerde tezgahlamak istediği tertiplerin açık bir belgesi niteliğinde.

Okulda uzun süredir, devrimci bilinen öğrenciler idareye çağrılıyor, dövülüyor, disiplin cezalarına çarptırılıyordu. Faşistlerin okul koridorlarında ırkçı başbuğ marşları söylemesi, silah patlatıp dinamit atması gündelik olaylar haline gelmişti. 15.1. 1976'da faşistlerin yaptığı yürüyüşe okul idaresi tamamen seyirci kaldı. Aynı gün, can güvenliği kalmayan öğrenciler okul kantininde direnişe geçtiğinde, okul idaresi-komando-polis işbirliği ile 4 gün okul kantininde kapalı tutuldular.

18.1.1976 günü, öğrencilere okunan bir kararla 200'ü aşkın öğretmen lisesi öğrencisi başka okullara sürülmüş, 40'ı aşkın Eğitim Enstitüsü öğrencisi ise okuldan bir yıl süreyle uzaklaştırılmıştı.

Ankara Abidinpaşa Lisesinin öğrencilerin can güvenliği kalmadığı nedeniyle velilerce işgal edilmesi ise faşist saldırıların ulaştığı noktayı belgeleyen diğer bir olay. Okul müdürünün MHP'li olduğu ileri sürülüyor. Komando baskılarını desteklediği ise herkesçe biliniyor.

HATAY'IN REYHANLI İLÇESİNDE

Geçtiğimiz haftanın başında, Hatay'ın Reyhanlı ilçesinde, okuldan çıkan lise öğrencileri de faşist komandoların saldırısına uğradılar. Polisin seyirci kaldığı olayda birçok öğrenci yaralandı. Reyhanlı'yı kana bulamak isteyen zorbalar bununla da yetinmeyip Reyhanlı'nın en işlek yerinde bulunan devrimci kültür derneğinin binasına saldırdılar. Bununla da kalmadılar. İlerici, devrimci bilinenlerin evlerine silahlı saldırıda bulunuldu. Faşistler, "bundan sonra iki taraf yok, sizi yok edeceğiz" diye bağırırken, "güvenlik kuvvetleri" ortalıkta görünmüyordu. Can güvenliklerini sağlamanın kendilerine düştüğünü gören halk komandolara haddini bildirdi. Bu arada "beklenmedik bir biçimde" ortaya çıkan "güvenlik kuvvetleri"nin geniş bir tutuklama kampanyasına giriştiği görüldü.

Reyhanlı'da duruma hakim olamayacaklarını anlayan komandoların saldırılarını sürdürmek için Antakya'ya geçtikleri görüldü.

ANTAKYA VE NEVŞEHİR'DE

Bir süre önce Antakya Eğitim Enstitüsü'nde MHP'li faşist müdür Turgut Neşeli'nin sürekli baskıları devrimci öğrenciler tarafından bir dilekçeyle valiye duyurulmuştu. Öğrencilerle ilgileneceğine dair söz veren Vali'nin, gerçekten nasıl "ilgilendiği", 70 devrimci öğrencinin 25'er gün süreyle okuldan uzaklaştırılmasıyla belli oldu. Vali'ye tekrar başvurmak için vilayete gitmek isteyen öğrencilere polis tarafından pusu kurularak, yolları kesilip dövüldü. Kızlı erkekli öğrencilere tabanca çekildi. Özellikle kız öğrencilere Emniyet'e götürülürken galiz küfürler edildiği görüldü. Reyhanlı'da olduğu gibi Antakya'da da hava gergin. İlerici, devrimci, sosyalist örgütlerin, kişilerin tüm girişimlerine rağmen hiçbir tedbir alındığı görülmedi. Görülen, komando-polis işbirliği ile devrimci avının devam ettiği.

Nevşehir Hacı Bektaş'da ortaya çıkan olaylar da faşist tertipler dizisinin bir başka örneğiydi. Atatürk büstünün altına okul müdürü "Türk'ün en büyük düşmanı komünistliktir" sözlerini yazdırmış, bir ay kadar sonra bu yazılar sökülmüştü. Tabii, olay okuldaki devrimci öğrencilerin üzerine yıkıldı ve on öğrenci göz altına alındı.

ANKARA KEÇİÖREN LİSESİNDE

Geçenlerde, Keçiören Lisesi'nde gelişen olaylara da değinmekte yarar var. Lisenin, uzun süreden beri, planlı bir şekilde faşistleştirilmesi için uğraşılıyordu. Faşistlerin okula yöneltikleri saldırılar, okulun karşısındaki derneklerinden yönetiliyor, Ziraat fakültesi Yurdundaki "yardımcı kuvvetler"i tarafından da destekleniyordu. Okul Müdürü Sabahattin Issı'nın komandoların silahlarını sakladığı da biliniyor. İlerici öğrenciler saldırılara karşı kendi kendilerini korumak durumundalar. Bu nedenle pek çok öğrenci okulu terketmek yada tasdikname almak zorunda kaldı. Can güvenliği olmayan öğrenciler, notlarının faşist hocalarca kısıtlanması nedeniyle başarılı da olamıyorlar.

Geçtiğimiz hafta okul dağılırken faşistler silahlarla öğrencilerin üzerine saldırdılar. Marşlar söyleyerek okul önünde toplanıp forum yaptılar. Forum'da "olayı komünistler yapmıştır, beni öldürmeden kimsenin kılına dokunamayacaklarını iyi bilsinler" şeklinde nutuklar atan da, okul müdüründen başkası değildi. Saldırganların Süleyman Odabaşı, Hüseyin Özcan, Ahmet Şahin adlı faşist komandolar olduğu ise biliniyor.

Ankara Konservatuvarı Müdürü İhsan Akpolat'ın öğrencilere yaptığı baskılara basında pek çok kez değinildi. Geçenlerde, konservatuvar kantinine giren 10 silahlı komando "Aranızda komünist var mı?" diyerek soruşturma yapmaya kalkışıyorlar. Öğrenciler müdürden can güvenliklerinin sağlanmasını istediklerinde aldıkları cevap şu oluyor: "Ben olayları önleyemem, içinizde karşıt gruptan olanlar var. Onlar temizleninceye kadar böyle olaylar olur.."

MERKEZDEN YAYILMA VE DERS PROGRAMLARI

Faşist saldırılar çemberinin liselere ve Anadolu illerine doğru genişlemesi ve ağırlığını duyurması, faşist tırmanışın hedef olarak gençliğin yalnız büyük kentlerdeki en faal kesimini değil, en geniş tabanıyla birlikte tüm gençliği seçtiğini gösteriyor. Bu genişlemenin gösterdiği ikinci bir gerçek de, üniversitelerle sınırlı kalan tedbirlerle de tırmanışı etkisizleştirmenin mümkün olmadığı. Bütün toplumu hedef alan bu tırmanışın durdurulması, bu tırmanışın şimdiki odağı olan MC iktidarının en kısa dönemde iktidardan düşürülmesine bağlı.

Toplumu faşistleştirmenin yalnız cepheden ve silahlı saldırılarla kalmayacağı, geçtiğimiz hafta, yine orta öğrenim kurumlarına doğru başlatılan ikinci bir "harekât" tarafından da doğrulandı. MC, iktidarda bulunduğu sürece, yalnız zora dayalı bir rejimin tabanını oluşturacak saldırılarla yetinmek istemekte, aynı zamanda uzun vadeli tasarılarını da yavaş yavaş uygulamaya çalışmaktadır. Bunun son örneği orta öğrenimde sessiz sedasız müfredat programlarının değiştirilmek istenmesidir. Hükümetin yetkili ağızları, geçen hafta içinde, müfredat programlarının "milli ideoloji ve ahlaka" aykırı kısımların çıkarılacağını ve yeni ders yılında yeni kitapların buna göre düzenleneceğini açıkladılar.

TIRMANMANIN ODAĞINA KARŞI

Bugünkü koşullarda, tüm ilerici, yurtsever ve sosyalist güçlere düşen MC'yi iktidardan düşürme görevi gitgide güncelleşmektedir. Demokrasiden yana güçler, faşist tırmanmaya karşı sonuna kadar etkili tek silahın ancak geniş emekçi yığınların iktidarın anti-demokratik planına karşı çıkarılmasıdır. Demokratik mevzilerin korunması ve yenilerinin kazanılması, devlet kurumlarının faşistleştirilmesinin önüne geçilmesi, şu veya bu gerekçeyle geciktirebilir görevler olmaktan çıkmıştır. Bugün demokratik hak ve özgürlüklerin ve güvencelerin dünkü düzeyiyle de yetinmek mümkün değildir. Faşist tırmanışın durdurulması ve geriletilmesi, ancak, demokratik güçlerin oldukları noktanın da ilerisine geçmesiyle, yeni demokratik güvencelerin yerleştirilmesiyle mümkündür. Gençlik en geniş yığınlarıyla bu süreç içinde kendine düşen yeri almak durumundadır.

"Demokratik Üniversite"ye doğru

21 Ocak çarşamba günü Makine Mühendisleri Odası toplantı salonunda "Demokratik Üniversite Sorunu" konulu bir forum yapıldı. Forumda TÜM-DER, TÜTED, TÖB-DER, AYÖD, TMMOB, TİB, TÜMAS, Türk Tabipler Birliği ve Tüm Öğretim Üyeleri Derneği ortak bir bildiri sundular. Konuşmacının belirttiğine göre bu çalışma bir güçbirliği olmamakla beraber, güçbirliği için ön adım olabileceği düşünülmekte. Faşist baskıların giderek yoğunlaştığı bir dönemde demokratik kitle örgütlerinin faşist tırmanışa karşı ortak mücadele platformu aramaları forumun önemini artırıyor. Ortak bildirinin kısa bir özeti aşağıda:

İÇ VE DIŞ SÖMÜRÜ İÇİÇE

Kapitalist-Emperyalist sistemin içine girmiş olduğu bunalım, bu sistem içinde yer alan Türkiye'yi de etkilemektedir. Buna paralel olarak "toplumsal kutuplaşmalar ülkemizde de belirmeye netleşmeye başlamıştır. Yükselen sınıf bilinci toplumdaki sınıfların mücadelesini giderek keskinleştirmektedir. Öte yanda, ülkedeki siyasal üst yapı bu değişmeye ayak uyduramamaktadır."

Bu yapı içinde "burjuvazi bilimin gelişmesini, bu gelişmeyi sağlayacak planlamaları emekçi sınıf ve tabakaların gereksinmeleri, ideolojik gelişme ve sınıfsal bilinçlenmesi açısından yapmamaktadır. Sermayenin egemen olduğu bir ülkede işçi sınıfının görüşüne üniversitede yer verilmemekte, özgürlüklerin sınırı da burjuvazinin görüşlerine tanınan serbestlik olarak nitelenmekte, sınırları çizilmektedir."

"Ülkemizde eğitim bu şemaya uygun olarak planlanmaktadır." Ekonomik yapının gereği olarak "iç sömürüye bir de dış sömürü eklenmekte, eğitimin planlanmasında iç sömürücü güçler yanında emperyalist güçler de söz sahibi olmaktadır."

TEMELDEKİ EŞİTSİZLİK

Ülkemizde eğitim kurumlarından, olanaklarından faydalanma, milli gelirin dağılımıyla paralellik göstermektedir. Şöyle ki; "1974 yılı sınav sonuçlarına göre, işçi ve köylü çocuklarının sınava katılma oranı toplamın yüzde 35.4'ünü oluşturduğu; bunlardan sınavı kazananların tüm kazananlara oranının ise yüzde 23.6 da kaldığı ortaya çıkmıştır. Öteki mesleklere mensup babaların çocuklarının üniversite sınavında başarı oranları yüzde 20'ye kadar çıkarken işçi ve köylü çocuklarının başarı oranı yüzde 9.6 da kalmaktadır." Yine, "ileri sayılan 16 il liselerinden gelen kişilerin başarı oranı yüzde 47.5 iken, geri sayılan 19 ilimizden gelenlerde bu oran yüzde 9.5 olarak kalmaktadır."

Aynen "Barbiana" öğrencilerinin dediği gibi: "Eşit şartlar altında olmayan öğrencilerin, eşit şartlarda değerlendirilmesi kadar eşitsizlik yoktur." ("Barbiana Öğrencilerinden Mektup" adlı kitaptan).

ÜNİVERSİTEDE BUNALIM

Toplumlar dinamik bir yapıya sahiptirler. Sürekli olarak değişme ve gelişme içindedirler. Toplumdaki bu hızlı değişimin aksine üst yapı kurumları hızla değişmezler. "Toplumdaki bu gelişme ve oluşumlara ayak uyduramayan kurumlarda bir bunalımın ortaya çıkması doğaldır." Ülkemizdeki toplumsal gelişmeye ayak uyduramayan üniversiteler bir bunalımın içine girmiştir. Üniversitelerin anti-demokratik, özerk olmayan yapısı, toplumdaki demokratikleşmeye ters düşmektedir. "Ülkemizde üniversite özerkliği denince yalnız öğretim üyelerinin bir kesiminin yönetimde söz sahibi olması anlaşılmaktadır. Oysa üniversite öğretim üyelerinin çoğunluğu ve genellikle eski kuşaktan olanlar düşünce yapıları yönünden toplumdan kopukturlar. Çoğunluğu batıda eğitilmiş, batının eğitim anlayışı içinde şartlanmışlardır. Tüm olarak batının kapitalist dünya görüşünü yansıtan bilgileri yurda getirmeye çalışmışlar ve bugün de çalışmaktadırlar." Bu öğretim üyelerinin verdiği bilgilere bağlı kalan öğrenciler de genellikle aynı hava içinde eğitim sistemini sürdürmektedirler. Kendilerini yenileyememekte ve yeniliklere yabancı kalmaktadırlar. Üniversite öğretim üyelerinin bu yapısı da, toplumdaki dinamizme üniversitenin ters düşmesine ayrıca neden olmaktadır.

Üniversitenin diğer unsurları, öğrenciler, asistanlar ve işçiler üniversite yönetiminde söz sahibi değildirler. Üniversitedeki bu unsurlar toplumdaki değişmeden, gelişmeden etkilenmektedirler. Üniversitenin toplumdaki gelişmeye göreli olarak statik yapısı, bu unsurlarla sürekli olarak çatışmayı da beraberinde getirmektedir.

ÇÖZÜM: DEMOKRATİK ÜNİVERSİTE

Yukarıda yapılan çözümlemenin ortaya koyduğu gerçek şudur: "Sınıflı toplumlarda üniversitelerin bilgi üretmek ve bu yolla toplumun gelişmesindeki, halkla karşılıklı etkileşim içinde işlevlerini yerine getirebilmeleri için özerk ve demokratik olmaları gerekmektedir. Kuşkusuz, üniversitelerin demokratikleşmesi uğrunda verilen mücadele toplumun demokratikleşmesi mücadelesinin bir parçasıdır." Başarı, başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçilerin verdiği sınıf mücadelesinin başarısıyla birlikte olacaktır. Mücadele ona paralel olarak yürüyecektir.

Lise mezunlarının huzursuzluğu ve vurgunculuk

ÜNİVERSİTE ADAYLARI
DÜŞÜNMEYİN PUANINIZIN %47 si
EN SON YENİLİKLERLE
DERSANESİNE GİRMELİSİNİZ
kaybedilen yılınızı kimse size geri veremez.
DERSANENİZI SEÇERKEN ÇOK DİKKATLI OLMANIZI İSTİYORUZ
PEMBE ÖZTÜRK
TECRÜBELİ ÖĞRETİM KADROSU, CİDDİ ÖĞRETİM, DİSİPLİN, BAŞARI
BİR DERS YILI SÜRELİ MODERN ve KLASİK KURSLAR
1–14 ŞUBAT ARASI TATİL PROGRA
ÜNİVERSİTEYE GİRECEKLERE
DERSANEMİZİN ÜNİVERSİTEYE GİRİŞ FEN SINIFI KAYITLARI DEVAM EDİYOR.
Az sayıda kontenjan açığı vardır. Kaydolmakta acele ediniz

Lise veya dengi okulların son sınıf öğrencilerinin, gelecek için en büyük kuşkularından bir tanesi üniversiteye girme sorunu. Her geçen yıl hızla büyüyen bu öğrenci kitlesi üniversite kapılarına dayanmakta. Fakat bunun karşısında hükümetler hiç bir tedbir almamakta, hatta bu sorunu kendi dar çıkarları uğruna kullanmaya çalışmaktalar.

Geçtiğimiz yıl içinde, lise ve dengi okullardan mezun olup üniversite giriş sınavlarına giren 250.000 öğrenciden ancak 66.500'ü üniversiteye girebildi. Açıkta kalan 180.000 öğrenci arasından 45.500'ü, kötü bir uygulama örneği olmayı başaran "Mektupla Öğrenim"e kayıt oldu. Böylece bu yıl da hiç birşey yapılamadan sorun geçiştirildi. Fakat "geçiştirme" sadece bir avutma. Çünkü sorun daha büyüdü, diğer toplumsal sorunların bir halkası haline geldi.

UYUMSUZLUK DÜZENDE

Sorunun kaynak noktası: çarpık gelişen ekonomi. Ancak, "gelişen" bir ekonomi olduğu için de ihtiyacını karşılamak durumunda. Örneğin kimya sanayiinin gelişmesi bu konuda gerekli bilimsel ve teknik bilgiyi ön koşul varsayar. Bu yüzden bu alanda teknik elemana veya bilim adamına ihtiyaç duyulur. Bu nereden sağlanacaktır? Elbette eğitim kurumlarından.

Bu uyum sağlanamazsa, ihtiyaçtan fazla eleman o konuda eğitilirse, "fazlalık" ya işsiz, veya başka bir dalda çalışmak zorunda kalacak. Tabii bunun tersi de olabilir. Bu uyumsuzluğa örnek ülkeler planlamanın yapılamadığı ülkeler, yani kapitalist ülkeler. Türkiye bunun için iyi bir örnek. Bugün Türkiye'de bir yanda kimya mühendisi fazlalığı varken, diğer yanda metalurji mühendisliğine çok ihtiyaç var. Bu durumdur ki, üniversitelerde peşpeşe bu bölümün açılmasına neden oldu. Böyle bir neden olmadan açılan bölümler ise öğrencilerin protestoları nedeniyle kapatılmak zorunda kaldı. Çünkü ekonomide karşılığı olmayan bir bölümde okumak, yapılan israfın yanında, başından işsiz kalmayı kabullenmek anlamına gelir. Bunun en iyi örneği geçen sene Hacettepe Üniversitesi'nde görüldü. Açılan yeni bölümler yıl sonunu tamamlamadan kapatıldı.

İMTİYAZLILAR ŞANSLI

Bir de eğitim sisteminin kendi içinde aksaklıklar var. Üniversiteye giremeyenler açısından, istatistiklerde ilk göze batan, şehir-kır arasında ve özellikle bölgeler arasındaki fark. Sanayinin ve nüfusun yoğun bölgelerinde başarı daha yüksek. Buradaki öğrencilerin imkanları göreli olarak daha geniş. Öğretmen kadroları genellikle tamam. Kitap sağlama olanakları açısından en avantajlı durumdalar. Kırsal alanlarda ise en büyük sorun öğretmen kadrolarının yetersiz oluşu. Matematik dersi yapmadan lise son sınıfı okuyan öğrenciler var. Öğretmeni olmayan okulların eğitim için araç ve gereçlerinin ne durumda olduğunu yazmaya bile gerek yok.

Üniversiteye girme şansı en fazla olan öğrenciler ise yabancı dilde eğitim gören okullardan yetişenler. Çoğu paralı olan bu okullar kapılarını kimlere açık tutuyorlar, malum. Eğitim araç ve gereçleri de "yabancı diline" göre ilgili ülkenin "yardımları" ile karşılandığı için geriye pek fazla bir sıkıntı kalmıyor.

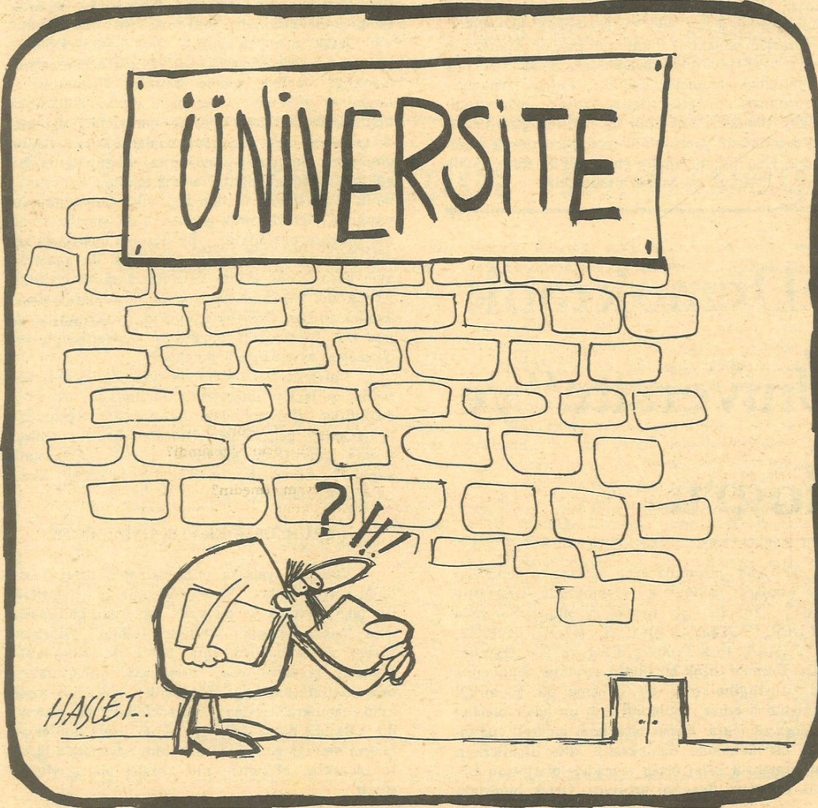
DERSANELERİN VURGUNCULUĞU

Üniversite kapılarına yığılma en çok "dersanecileri" sevindiriyor. Üniversiteye hazırlama dersaneleri, özel okul işletmeciliğinden daha kârlı bir iş haline geldi. Hiç bir öğrenciyi kaçırmamak için birbirleriyle yarış halinde olan bu dersaneler, saatten otomobile kadar varan hediyeler dağıtarak gerçek zihniyetlerini açığa vuruyorlar. Yüzbinlerce öğrenci kitlesini sömürmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Öyle ki, kurs bedeli olarak aldıkları yetmiyormuş gibi, sınavdan hemen önce sahte sorular "bazı kişilerce" bu dersaneler çevresinde satılmakta, vurgunculuk en adi biçimde yapılmakta.

Fakat soruları satın almak gerekmiyor her zaman. Eğer "milliyetçi, ülkücü ve de kurtlara hayranlık duyan" bir genç iseniz, bu konuda fazla masraf gerekmiyor. O zaman "tanrı onları koruyor"!

SINAV "ŞANSA"MI DAYANIYOR?

Bir de sınavın biçimi üzerinde durmak gerek. Bir kere sınav herkesi eşit koşullarda yetişmiş varsayıyor. Birinci aksaklık burada. Bundan başka eğitim, belirli bir birikim sonucunda sağlandığı için, bunun "değerlendirilmesi" veya "ölçülmesi" üç saat içinde ne kadar bir bilgi birikimini kapsayabilir, bu tartışmaya değer. Bir de sınava girenlerin durumu veya perişanlığı var. Çevre illerden gelip belirli merkez illerde sınava girecek öğrenciler kalacak yer sıkıntısı yüzünden geceyi ya sefil bir otel odasında veya bütün gece dışırda dolaşarak, uykusuz geçirmek zorunda kalırlar vb. Daha bir çok şey sıralamak mümkün. Ancak bunların giderildiğini varsayalım. O zaman sorun çözülecek mi? Hayır.

ISRARLI VE KARARLI MÜCADELE

Sorun sadece üniversitelerin öğrenci kapasitelerinin yetersiz oluşunda değil. Önemli olan bu yetişen elemanların istihdam sorunu. Sorun çözülmezse öğrenciler arasında huzursuzluk devam edecek. Ama çözüm kısa bir zaman aralığında hele hele MC bunu başaracak yeteneğe sahip olmadığı için, bu konu sorun olmakta devam edecek. Çözüm için öğrencilerin ısrarlı ve kararlı mücadele vermeleri gerekiyor. Eldeki hakları vermemek ve gelecekte daha iyiye erişebilmek için.

Ankara'da Atpazarı gençleriyle görüştük

Atpazarı, eski Ankara'dan kalma bir gecekondu semti. Burada yerleşenlerin bir kısmı Ulus'ta Sanayi Çarşısında işçilik yapıyor, çoğunluğu ise işsiz. Semtin hemen göze çarpan bir özelliği de adım başında bir kahve bulunması. Yakın zamanlara kadar, Atpazarı'nda arkadaş kazanabilmek için, " en çok içki içmek" ya da "en iyi adam dövmek" zorunluydu. İşsizler arasında esrar alışkanlığı yaygındı.

Arkadaşlarımızın Atpazarı'nda oturan, çalışan ya da öğrenci gençlerle yaptıkları röportajlar ilginç sonuçlar veriyor. Röportajların bir kısmı kahvelerde, bir kısmı da Kayabaşı Halk Dayanışma Derneğinde yapıldı.

Kahvelerde yapılan röportajlarda, gençlerin çoğunlukla ilkokul ya da ortaokul mezunu olduğu görülüyor. Yalnız, bunların hemen hemen hiçbiri okula devam etmek istemiyor. Kısa dönemli ekonomik çıkarların, kolayına geldiği gibi yaşamanın ön planda geldiği hemen göze çarpıyor. Üstelik boş vakitlerini kahvelerde geçirenler arasında yüksek okula devam edenlerde bile, oluruna bırakma, dünya görüşünü geliştirme isteği taşımama durumu hakim. Dikkati çeken diğer bir nokta da, bu gençlerin hiçbir şekilde düzenli bir gazete, dergi, kitap okuma alışkanlığına sahip olmamaları. Önemli bir bölümün, gazeteleri bile arasıra okudukları, birçoğunun tiyatroya hiç gitmediği görülüyor. Buna karşın sinemaya sık sık gidiyorlar. Tercih ettikleri filmler ise seks filmleri.

Kayabaşı Halk Dayanışma Derneği'nin 80'in üzerinde üyesi var. Öğrencilerin hemen hemen hepsi üye olmuşlar. Dernek yöneticileri, amaçlarının, halkın somut sorunlarına eğilerek, halkla bütünleşmek, onları örgütlü anti - faşist, anti - emperyalist bir güç haline getirmek olduğunu belirtiyorlar. Bundan sonraki çalışmalarında asıl ağırlık verecekleri kesimin bütün vakitlerini yöredeki kahvelerde geçiren gençler olduğunu söylüyorlar. Şimdiye dek gençlere yaklaşmakta en çok spordan yararlandıkları anlaşılıyor. Şimdi dernegin bir futbol takımı ve teakwondo kursları var.

Dernekte yapılan röportajlarda, gençlerin yaşam koşulları, kahvelerdeki gençlerden farklı olmadığı halde, hemen hemen hepsinin okumak istediği görülüyor. Önemli farklardan biri de, derneğe gelen gençler arasında kitap, gazete okuma alışkanlığının yerleşmiş olması. Dernek yöneticileri, gençlerin "Günaydın" okumasının bile bir başarı olduğunu belirtiyorlar.

Yine yapılan konuşmalardan, gençlerin boş vakitlerinde derneğe gelerek, tartışmayı, kitap okumayı tercih ettikleri anlaşılıyor. Okunan gazetelerin, seçilen filmlerin, tiyatroların da ilerici nitelikte oluşu dikkati çekiyor.

KAHVEDE

Hayati ÇETİNKAYA

— Kaça gidiyorsun?
— 2. sınıfa
— İlerde üniversiteye devam etmek istiyormusun?
— Tabii, okuldan çıkınca akademiye girmek istiyoruz.
— Akademiye girme olanağı varmı sence?
— Şimdilik çok zor. Puanlar çok yüksek.
— Başka nedenleri olabilirmi bunun?
— Bilmiyorum valla; adayların çokluğu galiba; üniversitelerin azlığı.
— Ticaret Lisesine neden girdin?
— İşte. Okuldan çıkınca ya meslek sahibi olacağız ya da akademiye devam edeceğiz.
— Ticaret Lisesini neden liseye tercih ettin?
— Abim vardı, okuldan mezun oldu, iş buldu. Şimdi Akademiye de girdi. Ben Akademiye giremezsem işe gireceğim, onun için girdim.

Numan ÖRME

— Hangi okulu bitirdin?
— Ortaokul son sınıftan ayrıldım.
— Okuyormusun şimdi?
— Hayır, pazarcılık yapıyorum.
— Okulu neden bıraktın?
— Durum müsait olmadığı için.
— Nasıl yani?
— Babam yok, onun için ortaokulu bitirince bıraktım.
— Eline bir imkan geçse okumak istermisin?
— Tabii
— Kahveye neden geliyorsun?
— Bir iş olmadığı için, akşamları eğlenmek için.
— Gazete, dergi, kitap okuyormusun?
— Elime geçtikçe okuyorum.
— Mesela hangilerini?
— Hürriyet, Tercüman, Orta Doğu gazetelerini okuyorum. Bir de TV'de 7 Gün ile Hey Dergisi okuyorum.

İhsan BAYSEN

— Hangi okulu bitirdiniz?
— İlkokulu
— Şimdi okula devam ediyor musun?
— Yok, devam etmiyorum.
— Okuldan neden ayrıldın?
— Müsait olmadığı için
— Eline bir olanak geçse okumak ister misin?
— İstemem
— Neden?
— İstemem ya işte, komünistlerle filan sağ-sol davası var. Çatışma oluyor.
— Başka bir nedeni var mı?
— Yaşım geç, 20 yaşındayım.
— Gazete, dergi okuyormusun?
— Günaydın okuyorum, Tommiks, Teksas, sex dergisi.

Mustafa GÖKMEN

— Tahsilin ne?
— Ortaokul mezunuyum.
— Neden devam etmedin?
— Bu sene tek dersten bekledim. Biraz moralim bozuldu. Biraz da maddi durumum bozuk. Onun için gitmedim. Sonra da işe girdim.
— Hangi işte çalışıyorsun?
— Kundura imalathanesindeyim.
— Şimdi eline bir imkan geçse, okula devam etmek ister misin?
— Hayır askerliği yapıp geldim. Şimdiden sonra başarılı olunmaz.
— Hangi tür yayınları okuyorsun?
— Kitap pek okumam. Bazan gazete okurum. Tercüman, Milliyet. Spora merakım var.
— Neden spor yapmadın?
— Durum işte, maddi durum.
— Kahvelere niye gidiyorsun?
— Sabahtan akşama kadar çalıştığımızdan, bir-iki saat arkadaşları görmek tavla atmak için, ondan sonra da vurup kafayı yatıyoruz zaten.

Mustafa GÖKMEN (2)

— Hangi okulu bitirdin?
— Ortaokulu bitirdim. Şimdi sanayide çalışıyorum. Oto tamircisiyim, hem şoförlük yapıyorum.
— Eline imkan geçse okumak istermisin?
— İstemem.
— Neden?
— Ben hayatımdan memnunum. Maddi, manevi her yönden memnunum.
— Şu anda üniversite mezunu olsan, kazandığın para daha mı az olacaktı?
— Tabii, daha az olur.
— Bir de işsizlik diyorsun?
— Tabii, çok görüyoruz mesela çocuk üniversite mezunu, lise mezunu geliyor sanayiye bizden iş istiyor. İcabında 50 lira, 100 lira haftalıkla mesela çalışıyorlar, yanımızda. Koskocaman çocuk mesela geliyor, bir de ufacık çocuğun kahrını çekiyor. Benim ağabeyim yerinde adam geliyor, çalışmak istiyor.
— Yaş kaçtı?
— 19. Askere gitmedim.
— Neler okursun?
— Günaydın, Hürriyet, Saklambaç. Bunları devamlı alırım. Roman okurum ama okuldayken zorla okuttular, şimdi okumuyorum.
— Sinemaya, tiyatroya gittin mi?
— Giderim, çok giderim.
— Ne tür filimlere gidersin?
— Seks

DERNEK'TE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Hüseyin YAĞCIOĞLU:

— Okula gitmiş miydiniz?
— Daha önce gitmiştim ama yarıda bıraktım. Şimdi devam ediyorum. Ortabirden ayrıldım ama yeniden başladım.
— Yaşın kaç Hüseyin?
— Yaşım, 21'e gidiyorum.
— Niye devam etmek istedin tekrar ortaokula?
— Çünkü evvelden kafasızlık ettim, şimdi okumayı uygun buldum. Onun için okula devam ediyorum.
— Şimdi işte çalışmıyor musun?
— Hem işte çalışıp hem okuyorum.
— Hangi işte?
— Teknik ressam.
— İşten çıkıp akşam okula gitmek zor olmuyor mu senin için?
— Gerçi zor oluyor ama ona da katlanıyoruz.
— Boş vaktin olursa nasıl geçiriyorsun?
— Boş vakitlerimi kitap okuyarak, gazete okuyarak, tiyatroya giderek, derneğe gidip gelerek.
— Hangi tür kitapları okuyorsun, hangi tür filmlere, tiyatroya gidiyorsun?
— Daha çok ilgi çeken filmleri seyderiyorum.
— Mesela?
— Misal olarak "Arkadaş"ı verebilirim.
— Tiyatrolardan hangilerine gidiyorsun?
— Dimitrof, Ana var. Bir de İsyan vardı.
— Film dedik, Arkadaş dedin hemen. Arkadaş ne gibi etki bıraktı sende?
— Arkadaş filmi bende şu etkiyi bıraktı: Daima ileriyi gören birşey olduğu için, gerçekleri ortaya koyduğu için.
— Dernek'te ne gibi çalışmalarla uğraşıyorsun?
— Evet, derneğe geliyoruz, arkadaşlarla tartışıyoruz.

Ali YÜCEL

— Nerede çalışıyorsun?
— Oto tamircisinde kaportacıyım.
— Kaç yaşındasın Ali?
— 19
— Hangi okulu bitirdin?
— İlkokulu bitirdim.
— Neden okumadın?
— Maddi durumumdan ve de artık bıkkınlık getirerek okumayı bıraktık. Devam etmek isterdim.
— Boş vakitlerinde neler yapıyorsun?
— İşi bıraktıktan sonra derneğe gelerek, arkadaşlarla konuşarak, kitap mecmua okuyarak boş vakitlerimizi değerlendiriyoruz.
— Hangi yayınları izlersin?
— Yayın olarak vakit bulunmaz. Ufak tefek haberler için Günaydın okurum.
— Derneği nasıl buluyorsun?
— Arkadaş bu dernek çok iyi birşey. Ben ilkokuldan ayrıldım. Ufak bilgileri daha çok büyüterek ileriyi görmeyi öğreniyoruz. Arkadaşlarla vakit geçiriyoruz, ilerleme var bizde.
— Okulunu bitirdiğinde hangi alanlarda okumak isterdin?
— Abi şimdi eğer okumuş olsaydım mühendisliği tercih ederdim.
— Niye mühendislik?
— Okulun erken bitmesinden, mühendislik daha erken mezun veriyor. O türlü şeylerden kafamda öyle geçiyor.

Mehmet KARAYANIK:

— Hangi okulu bitirdin?
— Ulus ilkokulunu bitirdim.
— Devam ediyormusun şimdi?
— Hayır.
— Niye devam etmedin?
— Parasızlıktan.
— Hangi işte çalışıyorsun?
— Arabada muavinim.
— Sinemaya, tiyatroya gider misin?
— Sinemaya.
— Tiyatroya gitmedin mi?
— Hiç gitmedim.
— Hangi filmlere gidersin?
— Hangisi olursa.
— Boş vakitlerini nasıl geçiriyorsun?
— Çalışarak.
— Akşamları?
— Dernekte oturarak. Kayabaşı Halk Dayanışma Derneği.
— Neler yapıyorsun dernekte?
— Oturuyoruz, kitap okuyoruz, konuşuyoruz.

SEYİR SPORU DEĞİL KİTLE SPORU

Hükümetlerin çoktandır göze çarpan bir alışkanlıkları var. Bu da bakanlık sayısını çoğaltmak. Sanılıyor ki bir bakanlık kurulunca o konu halledilmiş olacak. Kültürden hayvancılığa kadar bir dizi bakanlığın arasına Gençlik ve Spor Bakanlığı da sıkışmış durumda. Dışardan bakan biri sanırki spor ve gençlik sorunlarına o kadar değer veriliyor ki bir de bakanlık kurmuşuz. Acınacak durumdaki bu konuya ise İlerici Gençlik olarak açıklık getirmeye çalışacağız.

Dünyada hiçbir ülke yoktur ki spora önem vermesin. Spora bakış açısı ise ülkeden ülkeye değişiyor. Kimisi düzenin devamı için kullanıyor, kimisi ise sporun tüm yararlarından halkının faydalanabilmesini amaçlıyor.

SPORUN YARARLARI

Dünyada hiçbir ülke yoktur ki spora önem vermesin. Spora bakış açısı ise ülkeden ülkeye değişiyor. Kimisi düzenin devamı için kullanıyor, kimisi ise sporun tüm yararlarından halkının faydalanabilmesini amaçlıyor. Sporun tüm yararları nelerdir, bunun üzerinde de tartışmalar sürüp gidiyor. Bizce spor kişinin küçük yaştan başlayarak fiziksel ve ussal yeteneklerini arttırması için en geçerli yoldur. Bütün çocuklar oyun oynamayı ister ve sever. Spor, çocuğun bu doğal arzularını yönlendirmede çok iyi bir araçtır. Oyun arzusunu spor yoluyla doyuran çocuk aynı anda fiziksel gelişimini de hızlandırmış ve en iyi şekilde yönlendirmiş olacaktır. Spor yoluyla çocuklar toplum içinde yaşamaya alışacaklardır. İnsanlarla anlaşma, kaynaşma ve birarada yaşayabilme özelliklerini geliştireceklerdir. Büyük sayıda, aynı zevk ve heyecanı paylaşan arkadaş edinirler. Bencillik hissinden sıyrılırlar. Ekip halinde çalışırken işbirliği ve topluma uyma kurallarına uyarak birlikte işgörme ve başarı için çaba gösterme alışkanlıkları artacaktır. Kişisel hırslarını yönlendirebilecekleri bir araç olduğu için yapıcı yönde çalışacaklardır. Küçük yaşta beliren ve yalnızlıktan kaynaklanan ruhsal bunalımlara düşmekten kurtulacaklardır. Sporda başarı düzenli çalışma gerektirdiğinden ve takım oyunlarında yükümlülükler alındığından sorumluluk ve disipline alışacaklardır. Bütün bunlar gelişmekte olan çocuklara toplumsal ve eğitsel açıdan büyük yararlar sağlar. Yalnız burada sporun sadece çocuk ve gençlere yararlı olduğu sonucu çıkmamalı. İnsanlara ileriki yaşantılarında da severek uygulayacakları beceri ve alışkanlıklarda kazandırmış olacaktır. Her yaştakiler spor yaparak boş zamanlarını değerlendirecek ve sağlıklarını koruyabileceklerdir.

TÜRKİYE'DE SPOR

Türkiye'de spor denince aklımıza ilk gelen futbol oluyor. Bunun nedenlerine gelmeden spor geçmişimize bir göz atalım. Dünyada spor kavramı 19. yy'nin sonunda düzenli bir şekilde ele alınarak yürütülmeye başlanmıştır. Türkiye'de ise 1920'lerde ilk adımlar atılmış, 1922'de 1924 Paris olimpiyatlarına katılmak için güreş, atletizm ve futbol federasyonları kurulmuştur. Sporun örgütlenmesi amacıyle Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı ve Spor Kongreleri girişimleri başlatılmıştır. Sporun amaçlarına ulaşabilmesi için bütün halkın spor yapmasının gerekliliğini farkeden yöneticiler 1928'de çıkardıkları bir kanunla okullarda beden eğitimi derslerini koymuşlardır. Sporun kırsal alanlara inmesini amaçlayan Belediyeler Kanunu ile de 1930'da ikinci büyük bir adım atılmıştır. Fakat kalkınmaya çalışan, eğitim sorununu daha çözememiş bir ülkede sporun örgütlenmesi, tesislere sahip olması beklenemez tabii.

Cumhuriyetin kurulmasından 1948 yılına kadar ülkedeki sporun gelişmesi ağır aksak yürümüştür. Fazlasını beklemek de doğru olmaz. 1948'den sonra her alanda olduğu gibi spor politikasında da büyük değişiklikler olmuştur. 1960'a kadar süren o devirde bir özellik göze çarpar. Sanayileşme hızlanmıştır ama göstermeliktir, montaj sanayii ülke yerine emperyalizmin hizmetkarıdır. Yollar yapıldı denir ama büyük sermayenin pazar alanı kurmasından başka işe yaramamıştır. Madenlerimiz yabancılara peşkeş çekilmiştir. Her mahallede bir milyoner amaçlayan bu dönem amacına ulaşmıştır. Sporu da bir ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel yapısından ayıramayız. Her mahallede bir milyoner mantığı spora da yansımış ve spor zenginleri üretilmeye başlanmıştır. Kitle sporuna yönelmek yerine seyir sporlarına ağırlık verilmiştir. Bu politika Türkiye gibi birçok geri bıraktırılmış ülkede de uygulanmıştır. Amaç halkı "sporla" afyonlamak. Spor denince de yutturulmaya çalışılan futbol. 1951 yılında futbolda profesyonel takım kurma hakkının verilmesi ile spor da oyunun bir parçası haline gelmiştir. Bütün spor yatırımları futbol sahalarına dökülmüş, bu yolla milyonluk kulüpler doğmuştur. Bu kulüplerin başında da bedava reklâm amacı güden büyük sermayedarlar çökmüşlerdir. Bu arada ortada bilmem hangi takımın hangi maçı olmuş. Böylece halkın ilgisi günlük sorunlardan bile futbola kaydırılabilmiştir. Göstermelik sporun yükünün halka yüklenmesi bu kadarla kalmamış 1959'da Spor Toto kurulmuştur. Amaç, buradan gelecek parayla spor tesisleri kurmak. 1948'de başlayan ve 1960'ları bulan bu dönemde halka seyir sporları kabul ettirilmiş ve amacın halkın faal olarak spor yapması gereği unutturulmuştur.

1960 sonrası kurulan bu bozuk temeli yıkmak diye bir sorun ortaya getirilmemiş, sürdürülen seyir sporu politikası devam ettirilmiştir. 1961 Anayasası ekonomik ve sosyal yaşamı düzenli şekilde geliştirmek, yatırımları toplum yararının gerektirdiği alanlara yöneltmek amacıyla planlı kalkınmayı öngörmüş ve bu görevi de devlete vermiştir. Anayasanın bir gereği olarak spor da planlı kalkınmanın kapsamı içine alınmıştır.

Ancak birinci 5 yıllık kalkınma planı içerisinde sporu görmek olanağı yoktur. Bu eksiklik de Spor Toto yoluyla kapatılmaya çalışılmıştır. Birinci 5 Yıllık Kalkınma Planı döneminde Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün toplam gelirinde Spor Totonun payı % 82,7'dir. Bu gelir de halkın sırtından sağlanmıştır. Peki bu gelir ne yapılmıştır? O dönem içinde yatırımların % 80'i seyir sporlarına yapılmıştır. Bu devreleri geçiren Türkiye sporculuğu sonuçta bugünkü "bakanlıklı döneme" erişmiştir. Şimdiye kadar yazılanlarda hep futboldan bahsedildi. Sebebi de açık: Amatör sporlara eğilinmesi gerekirken, gereğinden çok halkı uyutmak için futbola ağırlık verildi. Futbolda ise durum açık. 5 senede bir futbol devlerinden birisini yenersek, bu bizi 5 sene daha idare ediyor. 5 yıllık plan gibi bir Batı Almanya'yı yen, 5 sene bununla övün, ikinci seferinde Sovyetlere karşı bir galibiyet, ikinci bir 5 yıllık bayram. Acıklı durumumuza çare arayanların buldukları çözümler ise ilginç oluyor. Kimisi dışarıdan çalıştırıcı getirtmeyi öneriyor, Bay S. Demirel ise değil 100.000 lik, 150.000 hatta 200.000 lik stadlar vaad ediyor.

Amatör sporlara gelince, durum içler acısı. Türkiye'de amatör dalda 21 federasyon var. Bu 21 dalda spor yapan lisanslı sporcuların sayısı 1972'de 72865' dir. Bu nüfusumuzun % 1 ine dahi erişemez. Federasyon yetkilileri ise federasyonlarını birer turizm şirketi gibi kullanmaktadırlar. Dış ülkelerden kupalar, madalyalar yerine karılarına kürk getirmeyi amaçlamışlardır. Heveslerini aldıktan sonra istifalar ve sömürmeye gelen yeni kurtlar. Sporcular da bu arada 50 TL. harcırah (bir kaç sene öncesine kadar 24 TL. idi) ile yiyip içip beyler gibi lüks otellerde kalıyorlar. Tesislerde (o da varsa) sporcunun soyunabileceği bir oda yıkanabileceği sıcak bir duş hak getire. Karşılaşma sırasında bir sakatlık olursa doktor bulmanın olanağı dahi yok. Harcırah bordroları ise ağızlarına kadar ödemelerle dolu.

Hiç de iç açıcı olmayan sporumuzun bu durumu karşısında basına büyük görevler düşmekte. Basınımız bu görevleri nasıl yerine getiriyor acaba? Bir kaç ay önce büyük bir İstanbul gazetesinde bir kampanya başlatıldı. Gazeteye göre futbolumuzun yani sporumuzun kalkınması için tek yol dış ülkelerden futbolcu ithal etmekmiş. Sanırız bu davranış basınımızın gerçek yüzünü bize iyice anlatıyor. Gazetelerin spor sayfalarını açtığımızda gözümüze çarpan tek şey futbol oluyor. Haftada bir kez ufak ta olsa her amatör dala bir köşe ayırdıklarını görmek olanağı yok. TRT' yi de basın genellemesinden ayrı tutamayız. Pazartesi akşamları yayınlanan Spor Stüdyosunda tek gördümüz bir kaç amatör spor dalına birkaç dakika zaman ayrılması. Bu tutumlarının değişik olmasını beklemek de safdillik olur. Çünkü onlar da bu düzenin birer parçaları, hem de temel taşları.

Buraya kadar Türkiye'de sporun sorunlarının bir kısmını özetlemeye çalıştık. Bu aksaklıkları bütün geri kalmış ülkelerde görmek mümkün. Temelinde ise düzen yatmakta. Spor bir ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel durumunun bir göstergesi oluyor. Kalkınmış bir ülkede bütün sosyal tesislerin yanında spor tesisleri de kuruluyor. Sporcunun mali olanakları devlet tarafından destek görüyor. Sporcunun verimini arttırmak için bilimsel çalışmalar yapılabiliyor. Okullarda spora başlanılabilmesi için bütün olanaklar halkın önüne seriliyor. Amaç yetişen gençliğin sağlıklı vücut ve kafaya sahip olabilmesi. Amaç halkın yararı. Sömüren ve sömürülen ülkelerde ise amaç halkın cebinden para sızdırmak olduğu için spor bu yola alet ediliyor.

Spor o kadar güzel bir konu ki insan bir şeyi savunuyorsa onu ispatlamakta hiçte zorluk çekmiyor. Eldeki veriler açık ve kesin. Spor yapan kitlenin sayısı devlet tarafından halkın yararına ne kadar çalışıldığının bir göstergesi, uluslararası yarışmalarda alınan dereceler ise bunun kanıtı.

Uluslararası yarışların en büyüğü olimpiyatlardır. Olimpiyatlar yaz ve kış olimpiyatları olarak ikiye ayrılır. Sovyetler Birliği katıldığı bütün yaz olimpiyatlarında birinci olmuştur. Kış olimpiyatlarında ise bir ikinciliğini saymazsak madalya sıralamasında bulunduğu yer birinciliktir. Devletlere göre madalya sıralamasında üst sıralara baktığımızda her geçen olimpiyatta sosyalist ülkelerin bir üst sıraya tırmandığını görüyoruz. Spor yapan kitle ise rekor seviyede. Gençlik açısından büyük önemi olan spor konusuna kısaca baktığımızda başarı veya başarısızlığın bir ülkenin düzeninden ayrı tutulamayacağını görürüz.

Başarının tek güvencesi gençliğin işçi sınıfıyla birliğidir !

BİR KİTAP:
"LENİN,
GENÇLİK VE
GÜNÜMÜZ DÜNYASI"

1969 yılında 90 ülkeden 120 gençlik örgütü temsilcisinin katılmasıyla düzenlenen bir seminerde okunan bildirileri kapsayan "Lenin, Gençlik ve Günümüz Dünyası" adlı kitap Konuk Yayınları'ndan yayınlandı. Bu nitelikte bir kitabın önce hangi tarihsel koşulların yarattığı ihtiyacı yansıttığını görmek yararlı olacaktır.

İKİ TEMEL GELİŞME

Gençlik hareketi, bir süreden beri dünya devrimci pratiğinin etkisi altında önemli değişiklikler geçirmektedir. Bu değişikliklerin başında, hiç kuşkusuz, gençlik hareketinde devrimci, anti - emperyalist, anti - faşist niteliğin tartışılmaz bir üstünlük kurmuş olmasıdır. Faşizmin, gerici, ırkçı ideolojilerin gençlik üzerindeki hakimiyeti, hapsedildiği dar alanın da dışına atılmaktadır. Faşizmin gençlik yığınlarından yararlanma devri tarihe karışmıştır. Faşizmin, tırmanma çabası içinde olduğu ülkelerde, gençliğe karşı, terör silahını, faşistleştirme silahından daha ağırlıklı kullanmasının nedeni budur.

Gençlik hareketinde meydana gelen ikinci önemli değişiklik, bir yandan anti - emperyalist bir öz kazanırken diğer yandan da gitgide uluslararası bir nitelik almasıdır. Gençlik hareketi, yalnız uluslararası dayanışmasıyla emperyalizme karşı etkili, onu gerileten uluslararası bir güç oluşturmakla kalmamakta, aynı zamanda her ülkedeki gençlik hareketi kendi sınırlarını aşarak diğer ülkelerin gençlerinin pratiğini özümlemeye çalışmaktadır. Özellikle kapitalist ve sosyalist ülkelerin gençleri arasındaki bütünleşme ve deney alışverişi, emperyalizmin tecrit edilmesini kolaylaştırırken kapitalist ülkeler gençlik hareketinin nitelik olarak yükselmesini sağlamaktadır. Kapitalist ülkelerdeki gençlik hareketi, gitgide, yalnız anti - emperyalist ve demokratik bir öz değil, aynı zamanda sosyalizme dönük bir nitelik almaktadır.

BİLİMSEL SOSYALİZME DUYULAN İHTİYAÇ

Gençlik hareketindeki bu önemli değişiklikler, bilimsel sosyalizmin gençlik için önemini arttırmıştır ve artırmaktadır. İki toplumsal sistem arasındaki nitel farklılığın gittikçe pratikte hissedilir hale gelmesi , gençliğin perspektiflerini de bütünüyle değiştirmiştir. Gençlik, sosyalist ülkelerin gençliğinde, kendi geleceğini yansıtan bir ayna; örnek alınacak gelişmiş bir deney görmektedir. Gençlik hareketinde bugün gözlenen yeni nitelikler, sosyalizmin dünya ölçüsünde kurulan üstünlüğünün birer doğal sonucudur. Bu şartlar altında, eylem biçimlerini, mücadele yöntemlerini buna göre ayarlaması, pratikte gittikçe örneklerini veren, bir zorunluluk olmaktadır. Bilimsel sosyalizmin gençliğin sorunlarını çözecek tek teori ve eylem kılavuzu olduğu, daha geniş gençlik yığınları tarafından görülmektedir.

Öyleyse, gençliğin bilimsel sosyalist teori ve pratiğe yakınlaşmasını sağlamak, onu bu teori ve pratiği öğrenebileceği doğru kaynaklara yöneltmek, bir zorunluluk olmaktadır. "Lenin, Gençlik ve Günümüz Dünyası" adlı kitap, bilimsel sosyalizmle gençlik yığınları arasındaki "tarihsel buluşma" nın gerçekleşmesini gösteren önemli bir belge niteliğinde. Kitabın çağımızın niteliğine uygun düşen temel niteliği, 90 ülkeden 120 gençlik örgütü temsilcisinin katıldığı bir uluslararası seminere bilimsel sosyalizmin gençlik öğretisiyle ilgili olarak sunulan, bildirilerden oluşması. Söz konusu "Uluslararası Gençlik Semineri" 30 Haziran — 12 Temmuz 1969 tarihleri arasında Moskova'da yapılmış.

KİTABIN İKİ ÖNEMLİ ÖZELLİĞİ

"Lenin, Gençlik ve Günümüz Dünyası" adlı kitabın belki de en önemli özelliği, bilimsel sosyalizmin gençlik öğretisini en özlü ve anlaşılır olarak, sosyalizm eğitimine yeni başlamış gençlerin sıkıntı çekmeden özümleyebileceği biçimde, rahat okunabilir bir kitapta özetlemiş olması. Ne varki, kitabın, teoriyi özetlerken "basitleştirmeye" kaçmamış olması, onu, sosyalistlerin ideolojik çalışmasında da sık sık başvurulması gerekecek bir kitap haline getirmektedir.

"Lenin, Gençlik ve Günümüz Dünyası" nın yansıttığı ve savunduğu temel anlayış, bilimsel sosyalizmin bölünemez, ayrı ayrı parçalara ayrılamaz olduğu anlayışıdır. Bu nedenle, sosyalist mücadele sırasında bilimsel sosyalizmi gençlik sorunlarına uygulayan Lenin'in bu konuda ortaya koyduğu evrensel ilkeler; O'nun, işçi sınıfı partisinin örgütlenmesi, sosyalist devrimin gerçekleştirilmesi ve sosyalizmin kurulması konularında ortaya koyduğu evrensel ilkeler bütününe bağlıdır. Bu anlayışla derlenen kitabın, Lenin'in devrimci pratiği ve işçi sınıfı partisi teorisi ile ilgili iki bildiriyi de içermesi herhalde bir raslantı değildir. Çünkü Lenin'in gençlik öğretisini öğrenmek isteyen gençlerin, mutlaka, O'nun parti ve devrim teorisini de kavramaları bir zorunluluktur.

LENİN'İN GENÇLİK ÖĞRETİSİ NEDİR?

Elimizdeki kitabın, gençliğin devrimci pratiğindeki birikimden hangi dersleri çıkardığını kısaca özetleyelim.

Lenin, gençliği, işçi sınıfının iktidar mücadelesi ve sosyalist toplumun kurulması sırasında, fedakarlığı ve yaratıcı gücüyle işçi sınıfı partisine yardımcı olacak toplumsal bir güç olarak görmüştür. Onun öğretisindeki temel sorun, gençliğin bu fedakarlık ve yaratıcı gücünün, işçi sınıfı partisinin yararlanacağı bir yedek güç haline nasıl getirilebileceğidir. Gençliğin dinamik bir güç olma niteliği, onun subjektif bir niteliğidir; oysa gençliğin sınıflı toplumda burjuvazi ve emekçi sınıflar karşısındaki durumu onun objektif bir niteliğidir. Gençlik sınıflardan bağımsız bir güç değildir. Bu nedenle, gençliğin devrimci mücadeleye sokulması, temelde, onun bu sınıfsal konumunu ön plana almak zorundadır. Toplumdaki bütün sınıfların genç kuşağından oluşan gençliğin belli bir andaki durumu, gençlik üzerinde temel sınıfların (burjuvazinin ve işçi sınıfının) etkinliklerinin o anda nasıl dengelendiğini gösterir. Bu nedenle, işçi sınıfı partisinin gençlik karşısındaki politikası, gençlik yığınlarında işçi sınıfı ideolojisini hakim kılma politikası olmalıdır. Gençlik yığınları, ancak işçi ve emekçi sınıfların güvenini kazandıkları zaman ve o ölçüde, fedakarlıkları ve yaratıcı güçleriyle onlara yardımcı olabilir.

Bu politika, gençlik örgütlenmesini dar tutma ve yeterince eğitilmemiş veya küçük burjuva kökenli gençleri örgütün dışında bırakma tavrıyla ise hiçbir biçimde bağdaşamaz. Lenin'de, gençlik yığınlarına işçi sınıfı ideolojisini hakim kılmanın aracı, onları, bilinç ve yeteneklerini mücadele içinde geliştirdikleri tek bir örgütün disiplini içinde toplamaktır.

Bu nedenle devrimci gençlik örgütü bir kitle örgütü olmalıdır. En değişik koşullarda yaşayan gençleri örgütlemede yeni örgütleme biçimlerini deneyebilmek ve gençlere kendilerini serbestçe geliştirme olanağı sağlayabilmek için işçi sınıfı partisinden örgütsel olarak bağımsız olmalı; ancak onun ideolojik ve politik yönetiminden ayrılmamalıdır.

İKİ BAŞ DÜŞMAN : SAĞ VE SOL SAPMA

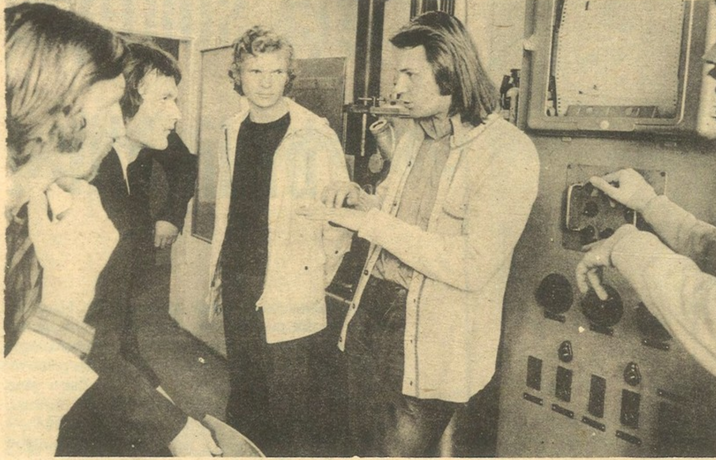
Gençlik hareketini sağa ya da sola saptırmaya çalışan bütün anti — Leninist görüşlerin temelinde, gençliğin toplumdaki objektif konumunun inkarı yatar. Bütün bu görüşler, gençlik hareketinin, son tahlilde toplumdaki çeşitli sınıfların ve politik hareketlerin ideolojik ve politik ağırlığına göre belirlendiği ilkesini reddederler. Onlara göre gençlik ya bütünüyle ve her zaman gericidir, dar çıkarlarının dışına çıkamaz; ya da bütünüyle ve doğuştan devrimcidir, bağımsız bir "devrimci güç" olma imkanını taşır. Sağ sapmaya (menşevizme) göre, gençlik yalnız akademik - ekonomik sorunları için mücadele eder, politik mücadeleye gelince kendi kısa vadeli çıkarları uğruna teslimiyetçi bir tavır alır. Bu nedenle, işçi sınıfı, sadece, gençliğin dar akademik - ekonomik mücadelesinden yararlanmakta yetinmelidir.

Sol sapma (troçkizm) ise, gençliğin devrimcilik için gerekli "temel" nitelikleri (yeniliklerden yana olmayı, fedakarlığı, yiğitliği vb.) taşıdığını, dolayısıyla onun devrimin tükenmez gücü, "barometresi" olduğunu ileri sürer. Bu mantığın doğal sonucu, gençliğin işçi sınıfını değil, işçi sınıfının gençliği kılavuz bellemesinin önerilmesidir. Sol sapma, devrimci gençliği, işçi sınıfı partisinin tepesinde bir "demoklesin kılıcı" haline getirme çabasındadır.

Görüldüğü gibi, her iki sapmanın da birleştiği ortak nokta, işçi sınıfıyla gençliğin birbirinden ayrılması, birbirine karşı çıkarılmasıdır. Sağ sapma, işçi sınıfını gençliğe karşı sol sapma da gençliği işçi sınıfına karşı kışkırtmaktadır. Gençlik yığınlarıyla işçi sınıfının organik bağlar kurmasının, devrimci mücadelenin sonucunu gittikçe daha büyük ölçüde etkilemeye başladığı "Günümüz Dünyası" nda, her iki sapmaya karşı da mücadele, gençliğin devrimci mücadeleye sokulması çalışmasında gittikçe önem kazanmaktadır. "Lenin, Gençlik ve Günümüz Dünyası"nın bugün için verdiği temel dersler bunlar.

SOSYALİST DÜNYADAN BİR ÖRNEK: POLONYA

ÖZGÜR, SORUMLU, DİNAMİK BİR GENÇLİK!

Toplum sorunlarının çözümü yada çözümsüzlüğü; toplum kaynaklarının ne amaçla, kimler için ve kimler tarafından kullanıldığına ve amaçlanan toplumsal sisteme bağlı. Ülke kaynaklarının bir avuç azınlığın değil toplumun yararına, planlı bir biçimde kullanılması, çözümde yol katetmenin başlıca şartı. Bu nitelikte bir düzenin temel şartı, emekçi halkın iktidara ağırlığını koyması.

Polonya, nüfusunun yüzde 34'ünün 19, yüzde 52'sinin ise 30 yaşın altında olması ve gençliğin sorunlarının ülkenin sorunları içinde ağırlıklı bir yeri olması açısından Türkiye ile benzerliği olan bir ülke. Yalnız, benzerlik bu konu ile sınırlı. Çünkü gerek gelişmişlik, gerekse var olan sistemler açısından iki ülkenin hiç bir benzerliği yok.

Yalnız eğitim konusu, iki ülke arasındaki karşıtlığı belgeleyecek nitelikte. 2. Dünya savaşı sonrası Polonya'sını, sorunları açısından, 940'lardan pek farklı olmayan hatta sorunları giderek artan bu günün Türkiyesi ile karşılaştırabiliriz.

İŞÇİ SINIFI İKTİDARININ BAŞARISI

2. Dünya savaşından Avrupa'nın bir çok ülkesi gibi yıkıntı halinde çıkan Polonya'da, işçi-emekçi sınıflar iktidarının en büyük sorunlarından biri yetişmiş eleman azlığıydı. Kapitalist toplumdan devralınan okuma-yazma bilmezlik, üretimden kopuk eğitim; ülke ekonomisinin yeni baştan kurulması ve sosyalist bir toplum yaratılması için aşılması gereken engellerdi.

İşe, savaşta yıkılan ilkokul binalarının onarımı ile başlamak gerekiyordu. Bugün ise Polonya'da:

İlkokulda	4.443.600
Temel mesleki eğitim ve tarım okullarında	933.100
Teknik ve mesleki eğitim orta okullarında	602.700
Normal orta okullarda	486.600
Orta okul sonrası mesleki eğitim kolejlerinde	70.700
Yüksek eğitim enstitülerinde	456.000

olmak üzere toplam 6.992.700 öğrenci eğitim görebiliyor. Bu sayı, 1944-1945 yılında öğrenim gören öğrenci sayısının 3 katı.

ÜRETİMLE EĞİTİMİN BİRLİĞİ

Tablonun ilginç yanı üretime dönük ve doğrudan doğruya üretim içinde eğitim gören öğrencilerin sayılarının ağırlığı. Kendi iktidarında kendi sorunlarını bile çözemeyen Türkiye burjuvazisine iyi bir örnek. Yıllardır kalifiye eleman darlığından yakınıp, yine de üretime dönük öğrenim verecek okullar yerine, belirli bir siyasi tercih (ilerici aydınlar yetişmesini engellemeye çalışma) sonucu imam hatip okulları ve belirli bir genel kültürü bile veremeyen normal okullar açmağı yeğ tutan, var olan eğitim sistemini gerilere götürmeyi amaçlayan burjuvazinin karşısında, bu sorunu çözebilecek güçlerin olduğunu gösterir bir örnek.

Tam-gün eğitim görenlerin yanında, çoğunluğunu gençlerin oluşturduğu 727.000 kişi çalışarak, ve bunun yanında gene çoğunluğunu gençlerin oluşturduğu 900.000 kişi çeşitli kursları izleyerek eğitim görüyor. 6 yaşındaki çocukların gitmeleri zorunlu tutulan ana okullarındaki 900.000 çocuğu da katarsak, eğitimdeki başarı, görmek istemeyen gözlerin önüne bütün çıplaklığı ile seriliyor.

İŞ OLANAĞI ÖĞRENİM ÖZGÜRLÜĞÜNÜN TEMELİDİR

Son 25 yılda Polonya'da mesleki eğitim okulları 5 milyon sertifika, yüksek okullar 650.000 diploma vermiş durumda. Yüksek öğrenim görmüşlerin bugünkü toplam sayısı 800.000. En az orta öğrenim görmüşlerin sayısı ise 4 milyon. 18-19 yaş arasındaki ilk öğrenim görmemiş gençlerin oranı sadece 1.8 %. Yüksek öğrenim görenlerin *toplam nüfusa* oranı (10 binde 130) ile Polonya bu alanda dünyanın ileri ülkeleri arasında.

Öğrenim görenlerin çokluğuna bakıp da diplomalı işsiz sayısının da kabarık olduğunu sanmak yanlış. Polonya sosyalist bir ülke. Toplumdaki potansiyel toplumun yararına kullanılıyor ve toplumsal hayatın bütün dalları saptanan program çerçevesinde uyumlu bir şekilde geliştiriliyor.

Son yıllarda Polonya ekonomisinin gösterdiği gelişme yetişmiş elemana olan ihtiyacı hızla artırıyor. 1971-1975 yılları arasında 1.850.000 öğrenim görmüş genç işe başladı. 1976-1980 döneminde bu sayının 1.300.000 daha artacağı hesap ediliyor. Burada unutmamak gereken bir nokta var. Eğitimini sürdürmek isteyen çalışan gençlere işyerlerinin azami kolaylığı göstermesi zorunlu.

Polonya'da 1968-1973 yılları arasında, çalışanlar içinde 30 yaşından küçük gençlerin oranı yüzde 30.9'dan yüzde 37.3'e çıktı. Bu, ülke ekonomisinde gençlerin katkısının giderek arttığını gösteriyor. Ülkemizde olduğu gibi, özellikle kentlerde yaşayan gençlerin çoğunun üretime katkıda bulunmadığı toplumların "tuhafına gidecek" bir durum. Bunun sorumluluğu iş için sırada bekleyen gençlerde olmasa gerek.

SOSYALİST GENÇLİK BİRLİĞİNİN ÖNCÜLÜĞÜNDE

Gençlerin nüfus içindeki ağırlıklarının artması, Polonya'da son beş yıllık planda gençlik sorunlarına daha ağırlıkla yer verilmesini getirdi. Bu planın uygulanması gençlere de sorumluluklar yüklüyor. Sosyalist Gençlik Birliği gençliğin bu yöndeki çalışmalarını yönetmek ve örgütlemek durumunda. Sosyalist çalışma yarışı, üretimde yeni teknikler geliştirenleri ödüllendirme gibi teşvik araçları da çalışmalara hız kazandıran diğer olgular.

Gençlerin toplum sorunlarının çözümüne katkısına örnek olarak, son yılların temel sorunlarından biri olan konut sorununa çözüm getirmeleri gösterilebilir: Planda amaçlanana ek olarak, son 4 yılda, gençler imece ile 20 bin konut yaptılar. Bu çalışmaya girilmesinin iki nedeni vardı. Birincisi, bu tür bir çalışmanın modern ve tam bir organizasyon için iyi bir eğitim olması. İkincisi ise son iki senede 250-300 bin çiftin evlenmesi ve önümüzdeki senelerde bu sayının iki misline çıkacağının beklenmesi.

Hızlı toplumsal gelişme, genç Polonya'lıların toplumun her kesiminde (politik, sosyal, ekonomik) yeni görevler üstlenmelerini gerektiriyor. 20 yaşında yöneticiler 30 yaşında müdürler, 40 yaşında bakanlar, bu günün Polonya'sında doğal karşılanıyor.

DIŞA BAĞIMLI KAPİTALİZMİN KADERİ

Sosyalist Polonya'da gerçekleştirilenler, gençliği sahte hedefler peşinde koşturarak emperyalizmin uydusu-sermayenin bekçisi bir kafayla "yetiştirmeye" çalışan burjuvazinin Türkiye'de gerçekleştirebileceklerinin çok ötesini göstermesi bakımından öğretici. Kapitalizm ile sosyalizm arasındaki sistem karşıtlığı, pratikte, çok farklı gelişme düzeylerinin karşıtlığı biçiminde de görülebiliyor. Sermaye sınıfının yapamayacaklarının somut olarak görülmesi, bugünkü uygulamalara karşı mücadelenin, ancak bugünkü emperyalizme bağımlı geri kapitalist yapıdan çıkılarak amacına ulaştırılabileceğini daha açık olarak kanıtlıyor. Daha açık olarak kanıtladığı ikinci nokta ise, gençliğin tek başına, daha iyi bir toplum mücadelesinin sonucunu tayin edemeyeceği. Sosyalist Polonya'da gerçekleştirilenler, tayin edici unsurun işçi ve emekçi sınıfların iktidarı olduğunu da belgelemekte.

İLERİCİ GENÇLİK
15 Günlük Siyasi Gençlik Gazetesi

Sahibi :
Kürşat İSTANBULLU
Sorumlu Müdür :
İlhan NEVŞEHİRLİ
Teknik Sekreter :
Akın ERTEK

Baskı Daily News Web - Ofset Tesisleri
Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.
Gönderilen yazı ve fotoğraflar iade edilmez.

Abone koşulları : Yıllık : 40 TL. 6 Aylık : 20 TL.
Adres : Süleyman Sırrı Sok. 2/11 Sıhhiye/ANKARA